

בעזה"ש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודת רעוא דרעוין

פרשת כי תשא

* * *

סעודת פורים קטן

שנת תשס"ח לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תצ"ט

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

פרשת כי תשא

בשבת נדקה לעניים [שמחמדיים זה, ונות להם יום צרור, ומתחממים זה ביום הלינה], שנאמר (מלאכי ג-כ) וזרחה לכם יראי שמי [שומרי שבת] שמש נדקה ומרפא בכנפיה ע"כ. ויש לומר על דרך הרמז, כי יום השבת היא מתנה טובה מצית גמיו של הקצ"ה (ציה טו.), אחד מששים בעולם הצא (צרכות טו.), השבת נועם הנשמות והשביעי עונג הרוחות. אמנם ישנם עניים, אין עני אלא צדעת (נדריס מא.), שאין בהם תבונה להשיג עומק המתנה טובה ההוא, להתעלות בקדושת השבת ולהדבק בה, מאי שבת, שמה דקודשא בריך הוא (זוה"ק ח"ב פח:), אבל כאשר זורח ה' אור לישרים, שמאיר עיני ישראל להצין עומק חשיבותה, שמש בשבת, שמאיר לשובתיה, אז יש צוה נדקה לעניים, הרי זה נדקה לעם עני ואציון, שיוכלו להתעדן בקדושתה, לקנות בה אהבת ה'

אך את שבתותי תשמרו כי אות הוא ציני וציניכם לדורותיכם, לדעת כי אני ה' מקדשכם, ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם וגו', כי כל העושה זה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה (לא-יג). וברש"י 'אך' את שבתותי, אכין ורקין מיעוטין, למעט שבת ממלאכת המשכן ע"כ. וצ"ל פירש דהמיעוט הוא לפיקוח נפש שדוחה את השבת (ירושלמי יומא ח-ה) ע"ש. - כי אות הוא ציני וציניכם. פירש רש"י מהו האות, שצחרתי בכם, בהנחילי לכם את יום מנוחתי, למנוחה. 'לדעת' האומות זה, 'כי אני ה' מקדשכם' ע"כ. ואכתי כריכין להצין מהו האות צוה, ומהו הידיעה צוה כי קידש את עם ישראל.

וגר"א דאיתא בגמרא (תענית ח.) אמר רבי יצחק שמש

טפחה שמים, ואלו מקדש ששתי ידים, דכתיב (שמות טו-יז) מקדש ה' כוננו ידיך, בשתי ידים כזיכול. ואפילו הכי שבת עדיף מינייה, שהרי לכך סמכו ענין לו, לומר שאין מלאכת המשכן דוחה שבת, נמצא שבת עדיף מצריאת שמים וארץ וממקדש ה' ע"כ.

ואם כן יש לנו שלשה הדרגות בקדושה, א' קדושת שמים וארץ, היינו ארץ ישראל שמקודשת מכל הארצות (כלים א-ו), ב' קדושת המקדש שעולה עליה שנצרא בשתי ידים, ג' קדושת השבת, שחשובה יותר ממקדש, שאין מחללין שבת על עשייתה. וזה מרומנו צמיצת שמי"ש, נוטריקון ש'מים מ'שכן ש'צבת. וזהו שמש בשבת, כאשר האדם צעמדו בשבת הוא מתצונן איזה מתנה טובה ניתן לנו, שעולה בקדושתה על קדושת ארץ ישראל, וקדושת השמים, וקדושת המשכן, וזה הנחיל ה' גם להפחות שבישראל, יום מנוחה וקדושה, יש צוה נדקה רבה לעניינים, שיוכלו להתחזק במתנת חלקם.

אמנם צחתם סופר שם כתב, די"ט עוד קדושה שהיא למעלה

ויראתו, תרי גדפי המעלין מנאותיהן של ישראל, כי מנוה צלא דחילו ורחימו לא פרחית לעילא (וזה"ק תיקון י' כה:). וזהו וזרחת לכס יראי שמי, היינו השומרי שבת שמא דקודשא צריך הוא, שמש נדקה, הארה של נדקה, ומהו ההארה, ומרפא צנפיה, רפואה להתרי גדפי, אהצת ויראת ה' שמעלין את מנות האדם, המה מתרפאים ומתעלים בהצוננות האדם ציוס השבת.

אך יש צוה עוד רמו, דהנה צחתם סופר צפרשתינו (קלט). כתב, דידוע שקדושת המשכן היא קדושה נפלאה, והיה צריך צעשייתה חכמה וצבונה ודעת, כמו צצריאת שמים וארץ, וכמו שאמרו (צרכות נה). יודע היה צלאל לצרף אותיות שנצראו צהן שמים וארץ, כתיב הכא (שמות לה-לא) וימלא אותו רוח אלקים צחכמה וצצבונה וצדעת, וכתיב התם (משלי ג-יט) ה' צחכמה יסד ארץ כונן שמים צצבונה ע"ש. ומשכן חשוב עוד יותר מקדושת שמים וארץ, כמו שאמרו (כחצות ה). דחילו התם ציד אחד, דכתיב (ישעיה מח-ג) אף ידי יסדה ארץ וימיני

ישראל חסוצים עוד יותר מן השצת, שצא למעט פיקוח נפש שדוחה שצת. וזהו 'אות ציני וציניכס לדעת כי אני ה' מקדשכס', שישראל הס ממש כציכול עם ה', עם אחד בצרך ע"כ. - וזהו מרגליות טובה לקיים ויגצה לצו דדרכי ה', להשיג גודל קדושת נפשו, ולהזהר שלא לפוגמו ולחלל קדושתו, ולהכיר מעלתו כי כתר קדושה על ראשו, יותר מקדושת המשכן וקדושת השצת, ומתנה טובה יש לו יותר מהמתנה של צית גנוזו ית"ש.

וגראדה דזהו מה שאמר הכתוב, איש יהודי היה צשושן הצירה ושמו מרדכי צן יאיר צן שמעי (אסתר ז-ה). וצגמרא (מגילה יצ:): תנא כולן על שמו נקראו, צן יאיר, צן שהאיר עיניהם של ישראל וכו' ע"ש. ולעניינו יש לומר, כי ישראל היו אז מדוכאים אחר חורצן הצית ראשון, אשר הגלה אותם נצוכדנאצר מלך צבל, והיו מוכתצים גם שם להשמיד להרוג ולאצד. ומרדכי הנדיק ראש הגולה האיר עיניהם של ישראל לחזקם ולעודדם, לשמוח בחלקם חלק אלקי, אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו,

מקדושת השצת, והיינו קדושת נפש ישראל, חלק ה' עמו, כי נפש אחד מישראל עדיף מכולם, שהרי פיקוח נפש דוחה שצת. הרי לנו גודל קדושת ישראל, שאפילו עבור הפחות שצפחותים מחללין את השצת להציל נפשו. והוא משום דכלל ישראל דצוקים צה' ממש, ועתידיס שיקראו צשמו ית', ויאמרו לפנייהם קדוש (צצא צחרא עה:), על כן אינהו עדיפי מן הכל, וקדושת ישראל קדוש וחשוב צעיני ה' משצת ומצנין צית המקדש, וצזה ניכר האהבה העזה של הקצ"ה לישראל. וזהו הרמו, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד (דצרים ו-ד), שמ"ע ר"ת ש'צת מ'קדש ע'ולם, ולמעלה מהם ישראל, ואין עליהם כי אם ה' אחד, והיינו שמ"ע ישראל ה'.

ולצן אחר שאמר, ראה קראתי צסם צללאל וגו', ואמלא אותו רוח אלקים צחכמה צתצונה וצדעת, להורות שצריך לזה חכמה ותצונה כמו צשמים וצארך. אמר עתה, 'ואתה תדצר אל צני ישראל', להורות להם עולם חשיצותם, והוא 'אך את שצתותי תשמרו', דשצת חשוב יותר עוד ממשכן. וגם שצני

ה' נצב עליו וגו', וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי וגו' (בראשית כח-יא). ואמרו חז"ל שהסולם היה לו ארבע שליכות (ועיין במגלה עמוקות אופן ק"ו מה שציאר בסודן של הדברים, ובחולדות יעקב יוסף סוף פרשת שופטים).

ונראה כי התחזקות היותר גדול שיטכן להאדם, הוא גדול מעלתו, שלא עשינו כגויי הארצות, וצורך שלא עשני גוי, אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו, התענוג שזכה להיות עבד ה', לשרת את המלך ה' יותר מנצח מרום, וכמאמרם (חולין נא). חביצין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת, שישראל אומרים שירה בכל שעה, ומלאכי השרת אין אומרים שירה אלא פעם אחת ציוס וכו', ואמרי לה פעם אחת בעולם וכו' ע"ש. וגדל התענוג מזה צריך לעלות על כל הקשויים ומשצרים שעובר עליו. ועל דרך מי שהוא רעב שעומד במסחרו ומרויח כסף רב, או מוצא הון גדול, לא ירגש אז רעבונו. ויוספר על הרה"ק רבי משה ליב מסאקוב זי"ע, שהיה פעם

שקדושת ישראל עומדת צרום המעלות. והיינו צן שמעי, ר"ת ע'ולם מ'שכן ש'צת י'שראל, שהיה מרדכי צן יאיר, שהאיר עיניהם של ישראל, וצמה האיר אותם, צן שמעי, להתצונן צגודל מעלתם שהם עולים צרום כל הקדושות, וצזה יקבלו חיזוק ועידוד גם צמנצ שפלותם צגולה. - ואולי על זה רמזו ישראל צמתן תורה, כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע (שמות כד-ו), כי צקצלת התורה נאמר, ואחם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש (שס י"ט-ו), וקדושה זו של הגוי קדוש עולה על כל שאר הקדושות. וזה נעשה ונשמע, על ידי הקצלה של נעשה, נשמע, נתעלה להיות עולה צמדריגה יותר משמע, עולם משכן שצת וכנ"ל.

ובזה היה נראה לצאר ציעקב אצינו, כאשר צרח מצית אציו, וצא אליפו ולקח ממנו הכל, והתלונן על מנצו, אני לא נזם אחד ולא צמיד אחד, מאין יצא עזרי (צ"ר סח-צ), ואמר הכחוצ, ויפגע צמקום וילן שם כי צא השמש וגו', ויחלוס והנה סלם מוצצ ארצה וראשו מגיע השמימה וגו', והנה

שיתלונן, כי היה אז צרום המעלות אחר י"ד שנה בצית המדרש שלא ישן כל אלו הלילות, אך מאת ה' היתה זאת לפניו, להיות סימן לדורות שיתחזקו אחר ירידה.

ועל כן הראה לו ה' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, סדר הקדושה מלמטה למעלה, שיש בזה ארבע שליחות, שמים וארץ, משכן, שבת, ישראל, ויעקב עומד למעלה מכל הקדושות, אשר רק ה' נצב עליו, שמ"ע ישראל הו"ה אלקינו, וזוה ימצא חיזוק לנפשו. וכאשר וייקץ יעקב משנתו, אמר אכן יש ה' במקום הזה, אחר הד' שליחות עומד כבר ה', ואנכי לא ידעתי, המדריגה הגדולה שלי נפש ישראל, לא ידעתי עד עתה כמה גבוה הוא, שהקדושה היותר גדולה בארץ היא השבת, ואני עומד למעלה ממנה, ואני הנני הממוצע בינו לבין המקום, אשר אחר השליחה הרביעית עומד כבר ה', וזוה וישא יעקב רגליו, נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת.

ועל זה שיצח בלעם את ישראל, מי מנה עפר יעקב ומספר

אלל שר אחד אודות לפדות שבוי, והוא עדיין לא טעם כלום באותו יום, והיה עומד בצית התצטיל, והעבירו לפניו מאכל אחד שהיה שוויו שמונה מאות גולדן, ועלה הריח בנפשו עד שאחזו בזלמוס. וסיפר לתלמידו רבינו נצי מוידיתשוב ז"ע, ואמר בזה הלשון, משה ליב האט זיך דערמאנט 'נשמת כל חי', האט ער פיהל מער תענוג ממש, ונתיישבה דעתו (הוצא צהיכל הצרכה 97 קע).

ובבזו כן יעקב אבינו היה לו להתחזק ולהתצונן בגודל קדושת נפשו, והתענוג מזה עולה על כל חלישות דעתו ושצירת לבו ממנו. ואמר עליו הכתוב, ויפגע במקום וילן שם, שהתלונן על מנצו שנשאר צעירוס וצחוסר כל, וכל זה בא לו 'כי בא השמש', ששקעה השמש, להתצונן בגודל מעלתו, שעולה על ש'מים מ'שכן ש'בת ר"ת שמש. כי אילו היה השמש ההוא מאיר כנגדו לא היה מתלונן, שכל הצער היה בטל אללו נגד גודל התענוג ההוא שקדושתו עולה על כל. ושמש זה שקעה לו שלא צעונתה, לא היה העת ההוא ראויה

עוזרים עליו ימיו ושנותיו צלי
התצוננות. וכמו שכתב במסלת
ישרים (בהקדמתו) שזה היתה
תחבולתו של פרעה, שאמר תכבד
העבודה על האנשים ויעשו צה, ואל
ישעו בדברי שקר (שמות ה-ט), כדי
שלא יהיה פנאי להתצוננות.

וְלִבְנֵי נָתַן לָנוּ ה' מַתְנָה טוֹבָה,
ושצת שמה, אשר צה יורדת
קדושה רצה למטה בתחמונים,
והאזיר נעשה מזוכך, ויצרך אלקים
את יום השביעי ויקדש אותו
(בראשית ג-ג), כדי שיוכל האדם
להתרומם צו. ועל דרך שפירש
בערוגת הצסם (פ' צהר) הא דכתיב
ויכל אלקים ציום השביעי מלאכתו
אשר עשה (שם ג-ג), וצרש"י מה
היה העולם חסר, מנוחה, צה שצת
צה מנוחה (צ"ר י-ט) ע"כ. והיינו
שכל מה שצרה ה' צעולמו אין לו
חיות וקיום אלא על ידי נילוך
קדושה המחיה אותו. וכאשר
נתרחקה נילוך זו ממקור קדושתו
להעולם השפל שהוא רחוק מאור
ה', לא מצאה מנוח, כדרך צן
שנתרחק מאציו, שלצו תתפעס
צקרצו, ולא ינוח עד אשר יוכל
להתקרצ עם אציו, קן היה העולם

את רוצע ישראל (צמדצר כג-י), מי
יוכל לספור מעלתם, שמלמטה
למעלה הם עומדים על המעלה
הרביעית, גבוהים יותר משמים
וארץ, משכן, שצת, שהרי פיקוח
נפש אחת מישראל דוחה את השצת.
ולא רק נפש צדיק וקדוש, אלא גם
הפחות שציראל עומד צקדושה זו,
וממילא מי מנה עפר יעקב, גם
הגמוכים ושפלים כעפר, גם הם
עומדים צשליצה הרביעית, אשר רק
ה' נצצ עליו.

וְלִבְאָר יוֹתֵר הַמַּתְנָה טוֹבָה שֶׁל
שצת, כי אנו אומרים
צתפלה (ליל שצ"ק), אתה קדשת את
יום השביעי לשמן, תכלית מעשה
שמים וארץ. והכוונה כי צריאת
האדם צעולם הוא לעצדה ולשמרה,
לעשות רלון קונו צקיום מלותיו
ית"ש. והאלקים עשה את האדם
ישר והמה צקשו תשצונות רצים.
הצלי עולם הזה וטומאתו, ופחיתות
חומר האדם המתאוה לתענוגי הגוף
ושעשועיו, המה מעצירים אותו על
דעת קונו. וצצירוף טירדתו אחר
מזונו, צועת אפיץ תאכל לחם, מוחו
אינו צלול להתצונן צתכליתו, על מה
הוא מסתוצצ צזה העולם. וככה

ובבזו שאנו מקדשים את השבת, כן לעומת זה בא השבת לקדש אותנו, שעל ידו אנו מתעלים בקדושה. וכאשר ח"ו מחללים את השבת, ומטריד נפשו צמלאכה, הוא מחלל את עצמו מקדושתו, ונפשו נכרת, ונוטל חייו מן העולם, כי צלי התצוננות, הצלי עולם הזה מושכים אותו מטה מטה. והוא שאמר הכתוב, אך את שבתותי תשמרו, ומהו התכלית של שמירת השבת, לדעת כי אני ה' מקדשכם, כדי שיהיה לכם פנאי להשתמש עם הדעת, להתצונן ולהשכיל ולידע כי אני ה' מקדשכם, שזהו תכלית צריאתך להתקדש. ושמרתם את השבת כי קודש הוא 'לכם', צשמירת השבת תזכו שזה יקדש אתכם, כי קודש הוא לכם, שהשבת עושה אתכם לקדושים, כי כל העושה בה מלאכה, לא את השבת הוא מחלל אלא את עצמו, ונכרתה הנפש ההוא מעמיה, הוא נוטל את חייו מן העולם, ומכרית את נשמתו, כי צלי מנוחה והתצוננות צצבת אי אפשר להסתדר בזה העולם בקדושה.

ולכן קדושת שבת עולה על המקדש, ואין מחללין את

חסר מנוחה זו. עד שצא שבת, והשי"ת האציל קדושת השבת למטה בעולם, ואז הרגישו כל הנבראים שהם קרובים יותר אל הקדושה שנתרחקו ממנו, וממילא מלאו מנות, וזהו שהיה העולם חסר מנוחה, עד שצא שבת וצא מנוחה ע"כ.

ובצירוף להקדושה שירדת למטה צצבת, נאסר לנו עשיית מלאכה, והוא יום מנוחה וקדושה יחד, ומענג גופו צאכילה ושתייה ושינה, כדי שיהיה לו ישוב הדעת, ואז לבו ומוחו כלול לעשות לעצמו חשבון הנפש, מהו חובתו בעולמו, וצאיזה ממצ הוא עומד, ומתצונן על העצר ונותן עיניו על העתיד. צצ"ת ר"ת ש"צת צ"ו ת'שוב, ואז יבא לידי ש"צת צ"ו ת'שוב. והוא אתה קדשת יום השביעי לשמך, תכלית מעשה שמים וארץ, קיבת השבת שנתן לנו ה' הוא, כי צו צא התכלית של צריאת שמים וארץ, שהיתה רק צציל ישראל שנקראו ראשית, שיקיימו את התורה שהיא ראשית דרכו (צ"ר א-א), ותכלית זה מגיע ציום השבת, זמן של מנוחת הנפש להתצוננות ולהתעלות.

השבת בשום אופן, אפילו לצנין המקדש, כי תכלית המקדש הוא להוריד קדושה בתחתונים, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל, אבל אם אין לפניו יום מנוחה, אשר בו יעזור בקרבן קדושתו, ולהתבונן בחובותו בעולמו, מה לו מהמקדש, הלא אין לפניו כלי לקבל בו קדושתו, שטרדותיו מעזירין אותו על דעתו. ולכן אך את שבתותי תשמרו, שלא לחלל שבת עבור צנין המשכן, כי הקדושה העליונה ביותר בתחתונים, היינו מקדש ה', לא יוכל להשפיע למטה, אם אין להאדם יום מנוחה וקדושה, שבו יספוג הקדושה לתוך תוכו. - וכיון שתכלית השבת הוא, קודש הוא לכם, לקדש את ישראל, אם כן השבת משמש את ישראל שיוכלו להתקדש, על כרחך דקדושת ישראל גדולה עוד יותר. ועל דרך שאמרו במדרש רבה (שמות י"ט-כ) משל לב' מטרונות שהיו מהלכות שתייהן כאחת, מי גדולה מזו, אותה שחברתה מלוה אותה עד ציתה, כך פסח ופרה אדומה, מי גדולה, הפרה, שאוכלי פסח נריכין לה וכו' ע"ש.

והנה יש לדייק מה שאמר הכתוב, את 'שבתותי' תשמרו, למה תלה אותה לקרותה שהיא השבת של ה', ולא אמר את יום השבת תשמרו, וכמו שנאמר בעשרת הדברות, זכור את יום השבת לקדשו. וגם להצין מה שאמר על השבת, שהיא אות ציני וציניכם, מהו האות בזה יותר משאר המצוות שננטונו מאת ה', שלא הנחיל אותה לעובדי פסילים. ועוד מה שאנו אומרים על שבת, תחלה למקראי קודש זכר ליציאת מצרים (בצרכת קידוש), איזה זכרון יש ביום השבת ליציאת מצרים, הלא השבת ניתנה להורות כי ביום השביעי שבת וינפש (ועיין בזה בטור א"ח סימן רע"א, ובמורה משה בפרשתנו ק"ב).

וגר"א דהנה בגמרא (חולין ה.) אמרו, דמומר לדבר אחד לא הוי מומר לכל התורה כולה, חוץ ממומר לעבודה זרה, ומומר לחלל שבתות צפרהסיא. וכתב רש"י בטעמו, דהעובד עבודה זרה כופר בהקב"ה, והמחלל שבת כופר במעשיו, ומעיד שקר שלא שבת הקב"ה במעשה צראשית ע"ש. ויש לומר עוד בזה, דהנה הכתוב אומר,

ואם כן שונה שציתת שצת צישראל, מקיום שאר כל המצות התורה, כי העובר על אחד משאר מצות ה' הוא פוגם רק בצנפשו לחטוא נגד המלך, אבל אין זה מפריע מה שמקיים ה' את תורתו, וכדאיתא צירושלמי (ראש השנה א-ג). לא כן המחלל את השצת, הרי זה פוגם כציכול שציתתו של מקום, שהכתיב ה' מנוחה לעצמו על יום השצת, ואם עצדיו עושין מלאכה, הרי זה פוגם שציתתו ית"ש. ואם כן המחלל שצת על כרחך אינו מחשיב עצמו לעצד ה', שלא קיבל על עצמו עצדותו, והוי שפיר צזה מומר לכל התורה כולה, שהוציא עצמו מן הכלל, שאין הוא עצדו.

וביעתה מוצן שפיר, מה שמצות שצת הוא זכר ליציאת מצרים, כי הנה מה שצני ישראל הם עצדי ה', אמר הכתוב להדיא, כי לי צני ישראל עצדים, עצדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים (ויקרא כה-נה). והיינו שציליאת מצרים כאשר הוציאנו מצית עצדים, קנה אותנו להיות לו לעצדים. וצרש"י (שמות כא-ו), אמר הקצ"ה דלת ומוזזה שהיו עדים צמצרים,

ויום השציעי שצת לה' אלקיך, לא תעשה כל מלאכה אתה וצנך וצתך עצדך ואמתך וגו' (שמות כ-י). ופירש צפנים יפות (שס) כי הטעם שנתן לנו ה' את יום השצת לשציתה, כי ה' שומר תורתו ושוצת ציום השצת, שהוא יום מנוחתו כציכול. וכיון שצצצת לא די שציתת האדון בעצמו, אלא גם עצדו ואמתו אסורין צמלאכה, וצני ישראל הם עצדיו, וכמו שנאמר (ויקרא כה-נה) כי לי צני ישראל עצדים, צריכין גם אנו לשמור את השצת, כי הוא שציתת השי"ת בעצדיו. וזהו שאמר ויום השציעי שצת לה' אלקיך, שהקצ"ה שומר את השצת, ולכן לא תעשה כל מלאכה אתה וצנך וגו', כי שציתתנו הוא שציתת השי"ת. וזהו שאמר הכתוב (דברים ה-טו) וזכרת כי עצד היית צארץ מצרים וגו', על כן צוה ה' אלקיך לעשות את יום השצת, כי שציתתנו צצצת היא שציתת ה' מפני שאנחנו עצדיו. וזהו גם מה שאמר הכתוב (שס) למען ינוח עצדך ואמתך כמוך, כמו שאתה מחוייב מצד עצדות, כך ינוח עצדך כמוך ע"ש. (והכפיל דצרו צפרשת משפטים).

שאני שוצת גם עצדי נריכין לשצות. וזהו האות ציני וציניכס, אשר רק אחס הם עצדי, לדעת כי אני ה' מקדשכס, מזה תדעו אחס וגם כל האומות, כי רק את ישראל קידש ה' לעצדיו, שאס גם העוצדי פסילים היו עצדיו, גם הם היו נריכין לשצות. ושפיר יש להכיר ולידע ממונות שצת, יותר מכל שאר מנות ה', כי אני ה' מקדשכס.

והנה חז"ל (שצת קיג.) דרשו, וכצדמו מעשות דרכיך ממווא חפנך ודבר דבר (ישעיה נח-יג), שלא יהא דצורך של שצת כדצורך של חול ע"ש. ונראה שזה עולה גם כן צקנה אחד, דכיון דשציתת שצת שלנו הוא מנד שציתת ה', שהאדון מנווה על שציתת עצדיו. ובהיות כי צדבר ה' שמים נעשו, וצעשרה מאמרות נצרא העולם, הרי שציתת ה' בשצת הוא רק מדיצור, וממה שהאדון שוצת, נריכין גם עצדיו לשצות, וכיון שצה' לא שייך שציתה ממלאכה צפועל, שהרי הכל נתהוה אללו צדיצור, גם על עצדיו הוטל שציתה צדיצור, שלא יהא דיצורך של שצת כדיצורך של חול.

כשפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות, ואמרתי כי לי צני ישראל עצדים וכו' ע"ש. ובצביל שאנו עצדיו, על כן הטיל עלינו לשצות בשצת, כדי להשלים צוה שציתתו, שגם עצדיו של האדון אכורים צמלאכה. ואס כן שפיר יש בשציתת שצת זכר ליציאת מנרים, שאנו שוצתים צה בצביל שאנו עצדיו, שקנה אותנו לעצדים כאשר הוציאנו ממנרים.

ובצעתה מנות שצת שניתן לנו, לא על עצמו לצדו ינא, שניתן לנו מנוה פרטי לשצות ציום השצת, אלא על הכלל כולו ינא, שצוה הראה ה' שרק צני ישראל הם עצדיו, ושציתתם של ישראל הוא שציתתו, שציתת עצדי האדון. וצוה שלא נתתו ה' לגויי הארצות, הרי זה לאות על הקשר שיש להקצ"ה עם ישראל יותר משאר האומות, שעבודתם אינו מפריע שציתתו, כי אין הם נכללים בעצדיו. וזהו שאמר הכתוב, ואתה תדבר אל צני ישראל לאמור, אך את 'שצתות' תשמרו, מה שאני מנוה לכם על שמירת שצת, זהו עבור קיום מנות שצת שלי, שזהו שצת לה' אלקיך, וכיון

(מכילתא) ע"כ. הרי לנו כי מה שהוא נייח לא נאסרה במלאכה. ובפשוטי עם יתכן שלימוד תורתו הוא עליו לעול, וכמו כן לעמוד בתפלה כל יום הוא עליו כמשא, ואז דיצורים אלו נחשבים למלאכה. אבל לבני עליה הרי זה נייח נפשם, ותורתו הוא חיי נפשו, ותפלתו זהו תענוגו. ועל דרך שכתב בספר פלא יועץ (אות טיול) הבית המדרש הוא פרדס לנדיקים ומאסר לרשעים ע"ש. ובשבת נריך האדם לצוא למדריגת אהבת ה', שלא יהא דיצורו בתורה ותפלה בשבת כדיצורו של חול, שלא יהא אצלו דיצורו מלאכה, אלא לנייח נפשו. - כן יזכנו ה' שנוכל להרגיש קדושת השבת, אחד מששים בעולם הבא, ולהתענג בו על ה', ולהיות מהעם מקדשי שביעי, שכולם ישבעו ויתענגו מטובך, עד שנוכה ליום שכולו שבת במהרה דידן.

והנה צפנים יפות (שם) כתב, צמה שאמרו שלא יהא דיצורך של שבת כדיצורך בחול, אין הכוונה על ריבוי דברי חול לצד, דאם כן הוי ליה למימר שלא ידבר בשבת דברי חול, אלא הכוונה הוא לקדש את פיו ולשגו בקדושה יתירה, צין בלימוד צין בתפלה, כגון שלש צרכות ראשונות בתפלת שמונה עשרה, ששזין בשבת כמו בחול, יתקדש בשבת יותר מבחול, כי הכל תלוי בקדושת המחשבה, ואפילו אותו דיצור של חול עצמו כשתדבר אותו בשבת, יהיה בקדושה יתירה.

וביתר ביאור יש לומר, כי מצינו בשביתת צהמה שאמרה תורה, למען ינוח שורך וממורך (שמות כג-יב), וברש"י תן לו נייח, להתיר שיהא תולש ואוכל עשבים מן הקרקע, או אינו אלא יחצטנו בתוך הבית, אמרת אין זה נייח אלא נער

במעודת פורים קטן

בששון שמונה מאות, וצשאר מדינות המלך חמשה ושבעים אלף, ואיש לא עמד בפניהם כי נפל פחדם על כל העמים. וכל אחד הוא נס בפני עצמו, כי אפילו באם לא נסתעף שיהרגו את העמלקים, אלא שינצלו ישראל מהשמידם וינאו לשלום מבין שני אריות, היה נס גדול, וכן נמי אפילו לא היתה מקודם גזירה על ישראל, אלא שנודמן ציד ישראל להרוג צשונאיהם העמלקים לקיים מצות מחיית עמלק באופן נעלה כזה, ואיש לא עמד בפניהם, היה נמי נס נפלא, אם כן נס פורים הוא בכפלים ע"כ.

ובעתה יש לומר שלעומת שני סוגי הנסים תקנו לעומתם שני סוגי מצות, משתה ומשחה הוא על נס ההצלה, שניצלו ממות לחיים, ועל זה מתאים לקבוע משתה ומשחה, על גאולתן של ישראל. אמנם בהיות שלא הסתפק ה' רק בטובה זו, אלא הוסיף לנו חסד על גבי חסד, ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה

במשנה (מגילה ו:): אין צין אדר ראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה ומתנות לאציונים. ובתוס' יש שנוהגין לעשות משתה ומשחה צ"ד וצט"ו של אדר הראשון, וריהטא דמתניתין נמי משמע כן, מדקאמר אלא מקרא מגילה ומתנות לאציונים, מכלל דלענין משתה ומשחה זה וזה שוין ע"כ. ויש להבין החילוק ציניהם, למה משתה ומשחה נוהגת גם צראשון, ושאר המצות רק באדר השני.

וגראה דלכאורה יש להבין עיקר התקנה, שלא מצינו צשאר ימים טובים רק משתה ומשחה, ולמה יתה נס פורים שהוסיפו גם מקרא מגילה ומשלוח מנות ומתנות לאציונים. ונראה על פי מה שכתב צס משמואל (פורים קטן תרפ"א קסג.) דנס פורים היה נס כפול, נס הצלת ישראל שהיו נמסרים להשמיד להרוג ולאצד, ונהפוך הוא שינאו לשלום וצכבוד גדול מאוד. הנס השני, שהרגו צשונאיהם העמלקים,

אלקים את כל עמלי. אמנם שאר מלות היום שהמה עצור הנס השני, שהוסף להם ה' טובה לראות בשונאיהם, זה שייך לאדר השני שהוא נגד אפרים, כי הפרני אלקים בארץ עניי.

ובגמרא (מגילה ז.) אסתר צרות הקודש נאמרה שנאמר וכו'. אמר שמואל אי הואי התם, הוה אמינא מילתא דעדיפא מכולהו, שנאמר קימו וקבלו (אסתר ט-כז), קימו למעלה מה שקבלו למטה. אמר רבא לכולהו אית להו פירכא, לבר מדשמואל דלית ליה פירכא וכו' ע"ש. והקשו בתוס' דלשמואל מי ליכא פירכא, דהא רבא גופיה הוא דאמר (שבת פח.) שקבלו התורה שנית צימי אחשורוש, דכתיב קימו וקבלו, קיימו מה שקבלו כבר, אלמא דאינטרין לדרשה אחרינא ע"כ.

וגראה דהנה צחצוח הלצות (שער יחוד המעשה פ"ה) כתב, אמר אחד מן החסידים, אין התוספת מתקבלת עד שתיפרע החובה, והיינו שאם אין אדם מקיים מלות ה' שנצטוו בהם כתיקונם, לא

בשונאיהם, שזכו להנקם עוד מאויציהם, ישמח לדיק כי חזה נקם פעמיו ירחץ צדם הרשע, על זה זריכין גם אנחנו להוסיף בהודאה, ולא די צמשתה ושמחתה לצד, לכן הוסיפו עוד זכר להנס, בשאר מלות היום.

והנה צספר מאיר עיני חכמים להגה"ק מאוסטרובצא ז"ל (ח"ג מט.) כתב, דאיתא בכחצי האריז"ל דה"צ חדשים הם כנגד ה"צ שצטים, וחודש אדר הוא כנגד יוסף (הקדמת הראצ"ד לספר יצירה ה.). וממילא נראה דכשמעדין השנה אז הוי אדר ראשון נגד מנשה כי הוא הזכור, ואדר שני נגד אפרים (עיין קדושת לוי פ' תזוה ד"ה אז) ע"כ. והנה קריאת שם מנשה הוא, כי נשני אלקים את כל עמלי (בראשית מא-נא), וטעם קריאת צנו השני אפרים, כי הפרני אלקים בארץ עניי (שם). ואם כן שם מנשה מורה על שכחת התלאה והזרה שמנא אותו, ושם אפרים מורה על הוספת הטובה, שהפרה ה' אותו בארץ עניו. ולכן באדר ראשון שהוא כנגד מנשה, עושין משתה ושמחה שהוא על נס ההללה, אשר נשני

למטה, שנתקבל המנוה שהוסיפו על עצמם, על כרחך שפרעו מתחלה החובה, שהדר קבלוהו צימיו אחשורוש, ומתחלה קימו מה שקבלו כבר.

וזו השמחה של הדר קבלוהו, זה נוגע כבר לאדר ראשון גם כן, ובעצרת בעינין לכם, יום שקבלו זו את התורה (פסחים סח:), ולכן יש מנוה צמשתה ושמחה גם באדר הראשון, וטוב לב משתה תמיד, כן יתן ה' שנוכל לקבל על עצמינו עול התורה באהבה וצמחה מטוב לבב מרוב כל, לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתך באהבה.

יקבל הקב"ה ממנו שום תוספת. כי מי שחייב לחזירו מנה, לא יקבל ממנו וזו למתנה, עד שישלם לו תחלה את חובו (ועיין בזה בחתם סופר פ' ראה נט.). ומעתה כאשר קבלו ישראל על נפשם מנוה חדשה לעשות את שני הימים האלה ככתבם וכזמנם, אם לא היו מקבלים על עצמם מתחלה מה שזוה עליהם ה' לחובה, והיו אוחזים בידם המודעה רבא לאורייתא, לא היו מקיימים למעלה מה שקבלו כעת למטה, כי אין התוספת מתקבלת עד שתיפרע החובה. ואם כן שני הדרשות עולות בקנה אחד, שאם רואים שקיימו למעלה מה שקבלו

על הטוב יזכר
ידידינו החשובים שהשמחה במעונם
שנדבו להוצאת קונטרס הזה

* * *

הרב ר' **שמואל בנימין הכהן שטראסער** שליט"א

מגיד שיעור בישיבתינו הק'
לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר **שלום וויטריאל** נ"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב

* * *

הר"ר **ישראל דערבארעמדיגער** נ"ו

לרגל הולדת בתו למזל טוב

* * *

הר"ר **יצחק יודא ברוין** נ"ו
לרגל הכנסת בנו לעול התורה והמצות

* * *

הר"ר **עקיבא זינגער** נ"ו
לרגל החלאקה לבנו נ"ו

לע"נ ר' **שמשון ב"ר דוד** ע"ה
נפטר י"ט אדר תשס"ז לפ"ק
ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנו הר"ר **דוד אלחנן האפפמאן** נ"ו

* * *

לע"נ ר' **אברהם יוסף ב"ר יצחק** ע"ה
נפטר כ"ד אדר תשס"ד לפ"ק
ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנו הר"ר **יצחק אלעזר ווערצבערגער** נ"ו